

Szanowny Panie Marszałku! Odpowiadając na pismo nr SPS-023-30026/14 z 23 grudnia 2014 r. w sprawie interpelacji posła Edwarda Siarki dotyczącej doniesień o niepokojącym procederze handlu wizami wydawanymi przez konsulaty polskie na Białorusi, uprzejmie informuję.

W celu podniesienia poziomu jakości obsługi interesantów oraz zapewnienia większej płynności realizacji spraw konsularnych Ministerstwo Spraw Zagranicznych wprowadziło w 2010 r. system elektronicznej rejestracji wizyt (e-konsulat) w polskich urzędach konsularnych, w tym na Białorusi i Ukrainie. System ten, zgodnie z ustalonym kalendarzem przyjęć oraz możliwościami organizacyjno-kadrowymi urzędu, umożliwia umówienie się na wizytę m.in. w sprawach wizowych. E-konsulat z założenia zapobiega tworzeniu się kolejek i w konsekwencji zapobiega zjawiskom patologicznym. Oprócz możliwości rejestracji wizyty (data, godzina) umożliwia także wypełnienie wniosków wizowych w formie elektronicznej i generuje je w formacie PDF. Wnioski wizowe zarejestrowane w systemie są przesyłane na serwery urzędów konsularnych i podczas obsługi interesantów są one widoczne dla pracowników konsulatów. Pozwala to na skrócenie czasu obsługi interesantów i zwiększenie liczby przyjmowanych wniosków wizowych. W konsekwencji udało się znacząco zwiększyć liczbę wydawanych wiz przez polskie urzędy konsularne na Wschodzie, np. na Białorusi w 2013 r. wydano 350 tys. wiz, a w roku 2014 już 402 tys., co stanowi prawie połowę wiz wydawanych przez wszystkie kraje strefy Schengen.

System elektronicznej rejestracji wniosków wizowych na Białorusi od dłuższego czasu jest celem ataków hakerskich, co polega głównie na wykorzystywaniu przez nieustalone osoby programów i skryptów automatycznie rezerwujących wolne miejsca. W rezultacie osoby próbujące uzyskać termin w trybie indywidualnym napotykają poważne trudności. Co istotne, tzw. hakerzy wykorzystują do rezerwacji terminów prawdziwe dane

osobowe, co świadczy o tym, że białoruscy obywatele rzeczywiście im je przekazują.

W celu przeciwdziałania temu procederowi zastosowano już szereg technicznych rozwiązań informatycznych, które jednak nie likwidują go całkowicie. Trudności z dokonywaniem rejestracji wniosków wizowych przez zwykłych użytkowników związane są także z częstym blokowaniem łącz internetowych na Białorusi przez jedynego ich dostawcę – państwową firmę Biełtelekom.

W przypadku osób, które mają problemy z dostępem do Internetu – w tym szczególnie osób z mniejszości polskiej – kierownicy urzędów konsularnych mogą wyjątkowo odstąpić od rejestracji internetowej i zastosować przyspieszony tryb obsługi interesantów.

Podjęto także inne działania nakierowane na usprawnienie obsługi wizowej, np. nastąpiła rozbudowa infrastruktury w Konsulacie Generalnym RP w Grodnie; konsulatory – zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi – akceptują pośrednictwo akredytowanych biur podróży; a w wyniku podpisanej w dniu 13 lutego 2013 r. umowy o reprezentacji wizowej z Republiką Łotewską Konsulat Generalny Łotwy w Witebsku wydaje wizy Schengen do Polski (w 2014 r. – 14 tys. wiz). Stale zwiększa się odsetek wiz wielokrotnych z długim okresem ważności. Wydawane są one osobom, które spełniają określone kryteria oraz wykażą prawidłowe wykorzystanie wcześniej posiadanych wiz. W 2014 r. na ponad 323 tys. wiz Schengen wydanych przez polskie konsulatory na Białorusi wizy wielokrotne z ważnością od 1 roku do 5 lat stanowiły ok. 215 tys., czyli powyżej 66%.

Podkreślić należy, że głównym źródłem problemów z płynną obsługą spraw wizowych na Białorusi jest brak równowagi między popytem na wizy a ograniczonymi możliwościami naszych urzędów konsularnych, wynikającymi przede wszystkim z braku zgody strony białoruskiej, pomimo wieloletnich starań strony polskiej, na zwiększenie liczby konsulów realizujących zadania

wizowe. W 2015 r. na Białorusi i Ukrainie kraje strefy Schengen rozpoczną wdrażanie, w ramach Systemu Informacji Wizowej (VIS), biometrii wizowej. Konieczność osobistego stawiennictwa w konsulacie w celu pobrania odcisków linii papilarnych spowoduje z pewnością ograniczenie zjawiska pośrednictwa wizowego.

Obecnie w MSZ, po uzyskaniu zgody ze strony władz białoruskich, prowadzone są intensywne prace przygotowujące przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług przyjmowania wniosków wizowych na rzecz polskich placówek na Białorusi. Outsourcing wizowy jest skutecznym narzędziem zwiększania wydajności oraz podnoszenia poziomu jakości obsługi wizowej, stosowanym przez wiele państw unijnych, w tym Polskę. Dzięki niemu udaje się na bieżąco zaspokajać popyt na polskie wizy w Rosji oraz znacznie poprawiono sytuację na Ukrainie, gdzie od 2010 r. prawie podwojono liczbę wydawanych wiz, doprowadzając ją do poziomu ponad 830 tys. w roku 2014.

MSZ zdaje sobie sprawę z niedoskonałości obecnego systemu obsługi spraw wizowych na Wschodzie, zwłaszcza na Białorusi, które wynikają z przedstawionych powyżej uwarunkowań o charakterze zewnętrznym, i prowadzi ciągle działania, zarówno o charakterze technicznym jak i organizacyjnym, mające na celu eliminowanie i ograniczanie negatywnych zjawisk. Pragnę jednak zapewnić, że doskonalenie modelu i mechanizmów obsługi wizowej na Białorusi i Ukrainie, zwiększanie wydajności oraz transparentności procesu wizowego jest jednym z głównych zadań polskiej służby konsularnej.

Z wyrazami szacunku